

RBR

r a p p o r t

N R . 3 - 2 0 0 4 - Å R G A N G 2 1

Redaksjonen:

RBR Rapport er et medlemsblad for bedriftskunstforeningene i Rogaland og kommer ut tre ganger årlig.

I redaksjonen:

KAI SANDVIK
Tlf. 51 56 47 48 - 986 48 416
ka-k@online.no

JAN ERIK LUNDELL
Tlf. 408 54 752 - 51 50 16 38
jan.erik.lundell@aftenbladet.no

BERIT DANIELSEN
Tlf. 476 45 305
jan.lasse.danielsen@broadpark.no

METTE THORSNÆS
Tlf. 51 66 63 91 - 51 95 83 06
mette.thorsnaes@kluge.no

Privat abonnement: kr 70,-

Annonsepriser pr. år (3 utg.):

1/1 side kr 4750,- 1/2 side kr 2600,-
1/3 side kr 2000,- 1/4 side kr 1500,-

Grafisk design: Jan Erik Lundell

Trykk: Allservice

Opplag: 900

ISSN:1501-8164

Redaksjonen avsluttet: 16. november 2004.

Forside: Michelangelo Merisi da Caravaggio:
Bacchus. Galleria degli Uffizi, Firenze.

Styret:

Rogaland Bedriftskunstforeningsråd • Postboks 461 - 4304 SANDNES

Leder

JENS OLAV FLOBAK	NOSEFO	Tlf. 51 69 27 10
jof@nosefo.no	Priv.	Tlf. 51 67 06 18

Nestleder

KARL SVEINSVOLL	Nutreco ARC	Tlf. 51 82 55 62
karl.sveinsvoll@nutreco.com	Priv.	Tlf. 51 42 02 79

Sekretær

BRIT PEDERSEN	Sandnes Kommune	Tlf. 51 97 55 15
brit.pedersen@sandnes.kommune.no	Priv.	Tlf. 51 55 61 99

Kasserer.:

MARGARET TORKELSEN	Offshore & Marine ASA	Tlf. 51 60 25 76
margaret.torkelsen@o-m.no	Priv.	Tlf. 51 55 76 73

Styremedlem

BENTE JENSEN	Kruse-Smith	Tlf. 51 44 42 06
bente.jensen@kruse-smith.no	Priv.	Tlf. 51 67 51 94

Varamedlem

STEIN SØRLI	Stavanger Aftenblad	Tlf. 51 50 19 02
stein.sorli@aftenbladet.no	Priv.	Tlf. 51 53 42 38

Styremedlem

GRO VETRHUS HAUGLAND	Conoco Phillips Norge	Tlf. 52 02 13 31
gro.v.haugland@conocophillips.com	Priv.	Tlf. 51 42 60 81

RBR KUNSTSEMINAR 2005

Vi sees på RBRs Kunstseminar på Utstein kloster

12. - 13. februar!

Forelesere på kunstseminaret i 2005 er:
Trond Borgen, Terry Nilssen-Love, Dr. Frank Høifødt og Fie von Krogh.

Egen invitasjon sendes ut til alle medlemmer i begynnelsen av januar 2005.

Innhold

Leder.....	3
Mesterens hemmelighet	4
Piken med perleøredobben .	7
En Siddis i Paris	8
Omvisning Sandnes Kunstf.	10
Foredragsserien	11
Madrid - Muy Bien	12
Silkenetter i Madrid	14
Studentbedriften	16
Jens Leder.....	17

Bokormen

I tidligere utgaver har jeg oppfordret deg til å gå på utstillinger, kunstmuseer og gallerier for å se kunst, så mye som mulig. Og er du en av de som har fulgt oppfordringen, så fortsett for all del med det! Men i dette nummeret skal jeg mase om noe annet som jeg synes er viktig for alle kunstinteresserte. Denne gangen oppfordrer jeg deg til å gå i biblioteket, til bokhandelen eller til bokmesser hvis du er så heldig å komme i nærheten av sånne. Og det er selvfølgelig bøker om kunst det handler om, kunsthistorie, biografier og portretter av enkeltstående kunstverk. Men hva med opplevelsen av å se kunst, er ikke det nok i seg selv, spør du kanskje. Jeg er ikke ute etter å ta fra noen gleden ved å se og oppleve kunst, tvert imot. De som har vært med på en omvisning i et galleri eller museum har ganske sikkert opplevd at en god omviser kan gjøre opplevelsen enda større ved å tilføre oss kunnskaper om det vi ser. Jeg vil faktisk hevde at jo mer vi vet, jo mer interessant blir det. For kunsten eksisterer ikke i et vakuum, den er sterkt knyttet til den tidsepoken den er skapt i. Kunsten spiller samtiden enten vi snakker om renessanse eller modernisme, og derfor er det viktig å vite noe om den tiden hvor kunstverket ble til. Det mest kjente verket til renessansemaleren Hans Holbein, "Ambassadørene", er et eksempel på at kunstneren med fullt overlegg beskriver et historisk øyeblikk. Kunstverket er så fullt av symboler og skjulte beskjeder at det er skrevet bøker på mange hundre sider bare for å forsøke å beskrive dette. Motsatsen finner vi kanskje i en amerikansk maler fra forrige århundre ved navn Edward Hopper. Når han ble spurt om bakgrunnen for at menneskene i hans bilder er isolerte og ensomme, benektet han sterkt at dette var tilsiktet. Men likevel kan ingen som ser disse bildene unngå å se dette, de er merket av realitetene i hans samtid. I dag ser vi en strøm av bøker som fokuserer på å beskrive de historiske realiteter, sosiale forhold og kunstnerens livsvilkår.

Personlig synes jeg at noen av de beste bøkene om kunst som er utgitt de siste årene er skrevet av historikere og ikke av kunsthistorikere. Hvis du forbinder historikere med tørre avhandlinger, så er ikke dette tilfellet med disse bøkene. Ved å gi oss et livaktig bilde av de aktuelle tidsepokene trer disse kunstnerne og deres liv fram i et nytt lys, og deres kunst får en ny mening for oss.

Egentlig er det å lese bøker bare en utvidelse av og et supplement til de aktiviteter som RBR arrangerer: seminarer, foredrag og studieturer. Selv hadde jeg stort utbytte av å forberede turen til Madrid med å lese om den islamske kulturen i middelalderens Spania. Den kunnskapen man får på denne måten kan være som et ekstra krydder på opplevelsen av et sted og en kultur. Og nå er det jo absolutt rette tiden for bøker etter som vi går mot mørke og kalde dager. Ønsk deg en kunstbok til jul, da vel! Og takk for det gamla!

Mesternes hemmelighet

I MØTET MED DE STORE MESTERNE FRA RENESSANSE OG BAROKK HAR DU SIKKERT HØRT OG LEST UTRYKK SOM "LIVAKTIG", "NATURTRO" OG ANDRE SUPERLATIVER SOM BESKRIVER DISSE KUNSTNERNES EVNE TIL Å GJENGI SINE MOTIVER SÅ NØYAKTIG AT DET SKAPES EN ILLUSJON AV Å VÆRE TIL STEDE. MIDDELALDEREN OG TIDLIG RENESSANSE VAR PREGET AV DET VI KALLER FLATEMALERIET HVOR ILLUSJONEN AV DYBDE I BILDET VAR LITE UTVIKLET. RUNDT 1420 SER VI DE FØRSTE EKSEMPLERNE PÅ DEN NYE STILEN OG I LØPET AV SISTE HALVDEL AV DET 15. ÅRHUNDRE ER DEN EUROPEISKE KUNSTEN TOTALT FORANDRET. HVA SKJEDDE OG HVORFOR SKJEDDE DENNE ENDRINGEN SÅ RASKT? DETTE SPØRSMÅLET FIKK DEN ENGELSKE KUNSTNEREN DAVID HOCKNEY TIL Å LEGGE NED PENSELEN I TO ÅR FOR KUN Å FORSKE PÅ DETTE.

Tekst: Kai Sandvik

Jan van Eyck: Arnolfinis bryllup. The National Gallery, London.

Når man ser kunst fra tidlig renessanse legger man merke til to ting som skiller den fra senere uttrykk. Fargene er veldig duse, det er liten kontrast i bildene. Det andre er at det finnes veldig lite skyggevirksomhet i disse maleriene, det virker som om alle deler av bildene har en jevn og lik belysning. Endringen som skjedde på 1400-tallet ser vi kanskje tydeligst i gjengivelsen av ansikter. Nå ser vi skarpe skyggevirksomheter i bildene som om man har brukt en sterk lyskilde, og vi ser også detaljer som linjer og rynker som før var fraværende. Og hudfargen er gjengitt mer korrekt, tidligere så ansikter ut som om de var laget av deig. Generelt er fargene blitt kraftigere og kontrastene mye mer markert, og vi ser også at man klarer å gjengi refleksjoner av blanke gjenstander.

Lille speil på veggen...

Et av de mest kjente kunstverk fra tidlig 1400-tall er Jan van Eycks "Arnolfinis bryllup". Legg merke til den kunstferdige lysekronen som henger i taket over brudeparet. Selv den mest drevne tegner vil få problemer med å gjengi en slik gjenstand så korrekt som det er gjort her. Så var van Eyck kanskje en utrolig dyktig tegner? Vel, kanskje ikke. Ved å bruke røntgen på dette maleriet ser man at det ikke finnes noen detaljerte undertegninger og det er ikke foretatt noen korreksjoner. Det er ganske utrolig for et så detaljert motiv. Så hvordan klarte han det? Jeg tror van Eyck har gitt oss svaret i selve bildet, et hint som nok opprinnelig kun var ment å bli forstått av hans kolleger. Rett under lysekronen henger et konvekst speil på veggen, der vi ser speilbildet av brudeparet. Et konvekst speil ville ikke hjulpet van Eyck mye, men det ville derimot et konkavt speil! Det få av oss er klar over er at

kunst har Prado også mye annet å by på. Her fant vi noen av de mest kjente verkene til Dürer, Bosch og Brueghel. I tillegg henger det her veldig gode ting av Caravaggio, Botticelli, Raphael, Rembrandt, Rubens og Titian for å nevne de mest kjente. Skal man få med seg alt her så trenger man god tid!

Etter en veldig kort pause vandret vi over gaten til Museo Thyssen-Bornemisza som er en av verdens største private samlinger av kunst. Museet inneholder kunst fra det 13. århundre og helt opp til vår egen tid. Her er det lagt opp en rute gjennom museet som fører deg fra de eldste kunstverkene og opp gjennom tidene til det 20. århundre. Museet har ca 800 kunstverker av høy klasse, mange av de er veldig kjente. Her er stort sett alle de viktigste kunstnerne i historien representert, det har ingen hensikt å nevne navn her, for det er rett og slett overveldende. For undertegnede var et av høydepunktene bildene fra den tyske ekspresjonismen og en retning som kalles "Neue Sachlichkeit".

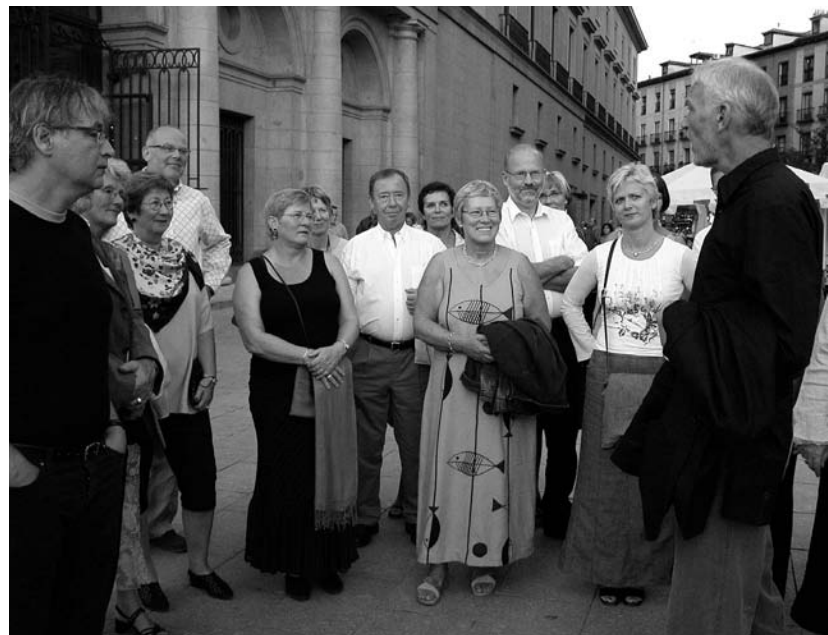
I kveldingen dro vi opp til Plaza de Oriente hvor det gamle kongelige palass ligger. Det er bygget på ruinene av et festningsverk som araberne anla for å beskytte Toledo, en av juvelene i riket som de kalte Al Andalus. Her tok vi en pause på Café de Oriente, gå ikke glipp av den mørke sjokoladekaken hvis du er innom! Oppe på høyden her fikk vi med oss en fantastisk solnedgang mens vi vandret nedover til "Coral de Moreira", Madrids beste flamenco-restaurant. Kveldens hovedattraksjon viste oss dansekunst på sitt aller beste. Her var turistfaktoren veldig lav, men nedturen kom i form av norsk oppdrettslaks. Sånn er det å være norsk og bortskjemt!

På tre hektiske dager fikk vi med oss utrolig mye i det som må kalles en kunstmetropol. Det blir selvfølgelig ikke tid til noen særlig fordypning på en slik tur, til det har denne byen alt for mye spennende kunst. Men det gir inspirasjon og lyst til å komme tilbake for å se mer, noe jeg tror de fleste av deltakerne gjerne kunne tenke seg. Ikke minst har vi blitt minnet om at Spania har vært en stormakt innen malerkunsten i de siste 400 årene. Men Spania hadde også en gullalder under den arabiske perioden med fantastisk byggekunst og en rik litteratur. I dag er landet kjent for å være i første rekke når det gjelder design. Og likevel forbinder de fleste nordmenn dette landet med sol og lukten av solbrent flesk marinert i solbadolje. Det er på høy tid å markedsføre Spania som det det virkelig er, nemlig en av Europas viktigste kulturnasjoner. Og det tror jeg at deltakerne på denne turen kan bidra positivt til!

i Madrid

at en selv og alle de andre har det hyggelig. Madrid-gruppen evnet dette, og den positive innstillingen alle utviste, bidro til et utmerket resultat i så måte. Mye latter og utallige gode replikker, samhold og raushet, tilsier at den sosiale biten var utbytterik på linje med den kunstneriske. Turen som en helhet fremsto - for alle og enhver, tror jeg - som utelukkende bra.

f r a s t y r e t

Kjære RBR medlemmer

For de fleste nordmenn er tiden vi nå er inne i mer preget av forberedelser til julefeiringen enn av kunstopplevelser, men for RBRs medlemmer er denne tiden også en tid med både store og små kunstopplevelser. Dette skyldes at mange av RBRs medlemmer har trekning i sine kunstklubber i disse dager, og dette er for mange den store begivenheten som medlemmene i kunstklubben ser mest frem til gjennom hele året.

Styret i RBR ønsker dere derfor lykke til med trekningen, og vi håper dere får med dere hjem et kunstverk som dere får mye glede av i mange år fremover.

For de av medlemmene i bedriftskunstforeningene som også tar del i RBRs aktiviteter, så er det flere kunstopplevelser gjennom et år enn bare kunstrekingen. Så nå som det går mot jul og et nytt år står for døren er det på tide med en oppsummering av året som har gått. Videre skal planene for neste år legges, og i år 2005 er også RBR 25 år, og styret vil prøve å finne aktiviteter som kan passe inn i et slikt jubileumsår.

For RBR har 2004 vært et travelt og begivenhetsrikt år, og styret har gjennomført mange interessante kunstaktiviteter dette året.

- 14 - 15. febr. ble årets kunstseminar gjennomført på Sand med Liv Heier, Per Odd Aarrestad og Dag Sveen som forelesere.
- 30. mars var det kunstomvisning med nærmere 40 deltager i Stavanger Kunstforening.
- 10. mai hadde en omvisning på utstillingen til Kjell Erik Killi Olsen og Michael Kvium i Rogaland Kunstmuseum.
- 19. juni hadde vi omvisning på Ida Lorenzten og Eli Glader sine utstillinger i Sandnes Kunstforening
- Aktiviteten på Hå Gamle Prestegård i slutten av august måtte kanselleres pga. sykdom.

- 16 - 19. september ble årets studietur gjennomført i strålende sommervær alle dager til ende. I år gikk turen til Madrid, og det ble en spesielt vellykket opplevelse for deltagerne, med blant annet ypperlig guiding av Dr. Frank Høifødt.
- 12. oktober var det kunstforedrag i Stavanger Kunstforening hvor Robert Meyer foredro om Fotomontasje.
- 19. november gjennomførte årets siste kunstforedrag, som var ved Åse Ødegaard og omhandlet Hafsten-samlingen i Rogaland Kunstmuseum.

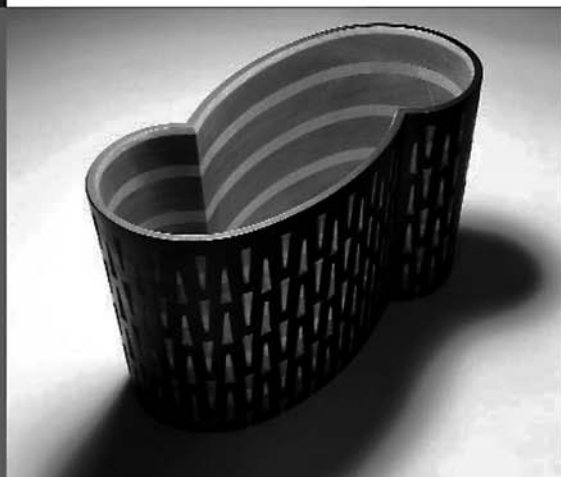
Ja, dette har vært et riktig begivenhetsrikt år, og nå legges planene for 2005.

Foreløpig er det ikke så mye som kan røpes om hva som skal skje i 2005, men året starter i hvert fall med sitt kunstseminar, som vil bli avholdt 12 - 13. februar 2005, og som i år gjennomføres på Utstein Kloster. Dette året blir det med andre ord ingen båttur for de som kommer fra Sør Fylket, og vi regner med at det derfor blir enda større rift om plassene enn vanlig. Forelesere blir Trond Borgen, Dr. Frank Høifødt, Terry Nilssen-Love og Fie von Krogh.

Styret i ønsker alle medlemmer en riktig god jul og et godt nytt år, og vi håper vi ser flest mulig av dere på sine arrangement i 2005.

Med vennlig hilsen styret

PS: På vår hjemmeside www.bedriftskunstforeninger.no finner du mange bilder fra Madrid.

Lillian Dable: «Snurr», 2001.

Foto: Pål Hoff © Bono

tekstil, glass
keramikk
metall, tre

ÅPNINGSTIDER

mandag stengt

tirsdag-fredag 11-18

lørdag 11-16

søndag 12-16

Galleri

FORMAT

INTERNETT FORMAT: www.foimat.no

BRYNJULF BULLS PLASS 2, 0250 OSLO. TLF 22 01 55 70 FAKS 22 01 55 71 E-POST: oslo@format.no
VÅGSALMENNINGEN 12, 5014 BERGEN. TLF 55 30 48 90 FAKS 55 30 48 89 E-POST: bergen@format.no

keramikk • billedkunst • glass • skulptur • kunsthåndverk

neo = frisk, ny, original, ung, siste nytt, nytenkende, trend, primært, ny bevegelse

åpningstider:

tir-fre 12.00-18.00
lør 11.00-15.00
søn stengt

utenom åpningstider,
tlf. 986 51 255

velkommen

hilsen
Eli Bente

www.neogalleri.no

nedre standgate 54
gamle stavanger
tel. 51 52 90 05

Silkenetter

Som det fremgår av artikkelen til Kai, var kunstopplevelsen rik og mangfoldig. Men turen besto også av noe annet som er viktig; nemlig det sosiale aspekt. Hvordan fungerte gruppen sosialt? Jo, den delen var også rik og mangfoldig. Hvordan ble den det? Først og fremst takket være at hver enkelt i gruppen tok sin "oppgave" seriøst. Turen er i utgangspunktet helt uforpliktende, men alle har en uutalt misjon; nemlig å gjøre sitt til for

Tekst: Mette Thorsnæs
Foto: Ingrid Eide Vik

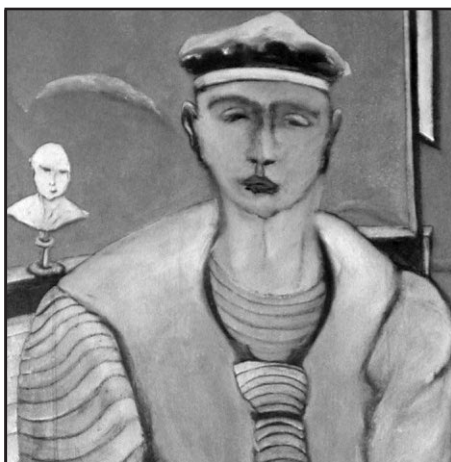
Det er vanskelig å trekke frem noen høydepunkt - både fordi jeg ikke var allestedsnærværende hele tiden, men særlig fordi alt fremsto som høydepunkt - hvert på sitt vis. For de som var så uheldige å ikke melde seg på turen, vil jeg nevne litt om inntrykket vi fikk av selve byen. Den er vakker, med flotte bygninger, brede boulevarder og mange store parker og plasser. Det er lett å ta seg frem til fots, ifølge de med stedsans, og metroen var også svært oversiktlig. Gran Via er en svært sentral gate å bo i, med Zara-butikker som et flott utgangspunkt for kleskjøp, og det var det jo noen som benyttet seg av. Barokkmusikkesperten fant et formidabelt utvalg av slik musikk i platebutikken ved siden av hotellet, og ellers var der vel "alt" - som det sømmer seg i en by med over 3 millioner mennesker.

I tillegg til diverse kunstbesøk var det lagt opp til en frivillig konsert og et flamencoshow med middag for alle på turens siste kveld. Konserten ble et absolutt høydepunkt for oss som var tilstede, med en blanding av jazz og klassisk og innslag av sang og dans. Komponisten spilte selv piano og skal en dømme etter responsen i salen, var konserten noe

utenom det vanlige. Den ble meget godt mottatt. Flamencoppvisningen var også av høy klasse, med dansere, sangere og musikere. Men kanskje vi skulle takket for oss på et litt tidligere tidspunkt, idet noen glippet litt med øynene mot slutten. Da vi så kom ut i fløyelsnatten og spaserte hjemover, var alt bare herlig.

Været er alltid et viktig element, spesielt når en er på kunstreise og skal forflytte seg en god del. For oss som kom fra ukevis med konstant regn, var det himmelsk å oppleve mellom 20 og 30 grader og skyfri himmel - hele døgnet, alle dager! Vi inntok omtrent alle lunsjer og middager på uterestauranter, og selv da vi tuslet oss motvillig hjemover langt over midnatt, var det unødvendig å ta på oss den lille jakken vi hadde dradd på, "just in case". Selv den gentleman som dro på sin dressjakke - i tilfelle damene hadde behov utpå natten - måtte dra den tilbake til hotellet igjen selv, så vidt meg bekjent.

Avslutningsvis vil jeg bare si takk for turen til alle som var med, for uten akkurat dere hadde ikke turen blitt den samme. Klisjé, ja vel, men sant uansett.

BILDEKUNST
KUNSTHÅNDVERK
RAMMEVERKSTED

Kunst
GALLERIET

Madlaveien 75
4009 Stavanger
Tlf. 51 52 30 70

kunstgalleriet.no

åpningstider:
tirsd., torsd. 11–17
onsd., fred. 11–17
lørd., sønd. 12–16

Feil ramme- vilkår?

Hos Tore's rammeverksted
får du veiledning til
å velge rett ramme
til rett formål!

Åpningstider: 09.00–16.30
Torsdag fra kl. 09.00–19.00
Muségt. 38, 4010 Stavanger
Tlf. 51 56 72 72, Faks: 51 56 46 21

TOREs
RAMMEVERKSTED

Labyrinth Press

– FORLAGET SOM KAN KUNSTBØKER OG GRAFIKK

Vi er et av landets ledende forlag på bibliofilutgaver med grafiske arbeider og kunstbøker. Med over 15 års erfaring fra salg av grafikk til Bedriftskunstforeninger, vet vi hva de fleste ønsker seg.

De fleste norske samtidskunstnere er representert hos oss.

Ta kontakt med Elisabeth Godøy for en uforpliktende visning eller nærmere avtale. Stikk gjerne innom våre kontorer dersom du er i Oslo.

Labyrinth Press, Skovveien 2, 0257 Oslo

Tlf. 22 55 02 05 Fax 22 55 01 68

Det levende galleriet

Ett naturlig sted å starte

GALLERI
SULT

- Ett godt utvalg til kunstforeninger - Vi tilbyr bedrifter en rekke aktiviteter og arrangementer, kan vi skreddersy en happening for din bedrift?

Velkommen til oss på Strandkaiaen!

Någen selle bilder,- me formidle kultur www.gallerisult.no

Åpningstider: mandag etter avtale, tirs/ons/fre 11.00 - 15.00,
tors 16.00 -19.00, lør/søn 11.00 - 17.00

Åpnet for kunstforeninger når dere kan komme, ring 51 53 93 95 for avtale.

Studentbedriften GraphicArt S/B

Et spesielt kulturprosjekt med utspring i Høgskolen i Stavanger er nylig blitt etablert. Dette er et ekstraordinært tiltak av kulturell art for å fremme kunnskap om de grafiske kunstformer og om Nasjonalmuseet Norsk Grafisk Museum.

Kulturprosjektet gjennomføres av studentbedriften GraphicArt S/B i samarbeid med kunstnere og Norsk Grafisk Museum i Sandvigå 24, Stavanger. Vi bringer her et sammendrag av prosjektets planer som bør være interessant for bedriftskunstforeningene og deres medlemmer.

Tekst: GraphicArt S/B / Kai Sandvik (innledning)

Foto: GraphicArt S/B

GraphicArt S/B drives av fem studenter midt i Bachelor-studiet i kunst og kulturforvaltning på Høgskolen i Stavanger. Alle har tidligere avlagt eksamener i kunsthistorie og andre beslektede fagfelt, og de er: Anita Kvalvik, Christine Løvdal, Therese Rykkje, Kristel Talv og Sivert Chr. Haaland. Studiet i år omfatter kunst og kulturformidling, kulturminner og forvaltning og økonomistyring og markedsføring i kultursektoren. Noen av disse tar også kulturlivets organisering/styring og planlegging. Studentbedriften bygger på statens program Ungt Entreprenørskap. Bedriften registreres i Brønnøysund-registret som S/B. Startkapitalen er innbetalt av deltakerne selv - andelskapitalen er 3000 kroner.

Tiltaket vil benytte Norsk Grafisk Museums utstilling til demonstrasjon av de grafiske prosessene ved museets ledelse. Der er videre planlagt flere A-kurs med foredrag om grafikk av en kjent billedkunstner inne på kafé Gutenberg i museet. Det blir mulighet for spørsmål og der vil bli lagt inn servering før rundene i selve museet. Disse kan bli delt inn i grupper på ca 15 deltakere slik at alle får se og høre godt. Deltakerne blir videre gitt mulighet for å gå ett eller flere praktiske B-kurs, der de får innledning og korrektur av kunstnere.

Følgende B-kurs vil tilbys: B1: Tresnitt, B2: Etsning, B3: Litografi.

B-kursene skal ha ca. 15 deltakere og de vil få med seg sine egne verk hjem i flotte trykk. Alle kurskveldene vil foregå fra januar og utover så lenge det er interesse hos deltakerne og tilpasset museets timeplan.

I budsjett oppsett tas det sikte på fire A-kurs og fire av hvert av de tre B-kursene.

Målgruppen vil være ungdom og voksne kunstinteresserte, fortrinnsvis fra kunst og håndverkslinja, kunsthistorie/kunst og kulturformidling v/Høgskolen, videre alle elever på kunstfaglig/tegning, form og farge i VGS, medlem-

mer i kunstforeninger og i de mange bedriftskunstforeninger under RBR.

Stavanger har vært hovedsete for grafikk i Norge helt fra hermetikkindustriens fremvekst og de mange kjente bedriftene hentet hjem flinke kunstnere og håndverkere fra flere land til å oppnå de store resultatene. Ildsjelene i Norsk Grafisk Museum har gjort en kjempeinnsats ved sitt arbeid med innsamling og drift basert på dugnad og små tilskudd. Det regnes med at dette tiltaket vil fremme driften deres, både markedsføringen og en liten sum som skal dekke leie/materialer og tida til gjennomføring av demonstrasjoner, foredrag, "verksted" og trykking av arbeider. Det er tenkt på utlodning av kunst via deltakeravgift og salg. GraphicArt S/B beregner seg ikke lønn for sitt store arbeid med promotering/kunnskapsøkning for grafikken, kun dekning av utlegg.

Norsk Grafisk Museum er allerede et flott nasjonalt museum som bør bli bedre kjent. Brian Le May ved Smithsonian Institution i Washington, uttalte ved sitt besøk her: "Norsk Grafisk Museum er unikt i verdenssammenheng, med sin frittstående stilling og varierte samling". Husk: Et land uten fortid har ingen fremtid.

galleriet

Pedersgt. 55 - 4013 Stavanger -
Tlf. 51 53 65 66.

Utenlandsk-kunst av bl.a. den internasjonalt
kjente COBRA-gruppen

*Åpningstider: Tirsdag og torsdag kl. 16.00–20.00.
Ring hvis ønske om avtale utenom åpningstider.*

Gunnar Tønnessen

GALLERI BRANDSTRUP

Vi har 30 års erfaring når det gjelder formidling av billedkunst på høyt nivå.

Vårt galleri samarbeider med det store flertall
av Norges mest markante samtidskunstnere.

Vi viser kunstnerens nyeste arbeider og setter vår ære i å
gi kunstforeningene den aller beste service og bistand.

Velkommen til visning og til våre utstillinger.

Solagt. 18 (ved lekeplassen på Madlaveien) Stavanger - tlf. 51 52 72 20 - fax 51 52 72 22
Daglig leder: Lise Flørli - tlf. priv. 51 52 85 54, mob. 900 75 028

Åpningstider i utstillingsperioden: onsdag og fredag 12–16, torsdag 12–19, søndag 12–17

Ellers etter avtale.

RAMMERIET

Forsøk oss!

Åpningstider:

Mandag–fredag 09.00–16.00
Torsdag 09.00–18.00
Lørdag 10.00–13.00

Ellers etter avtale på tlf. 51 52 22 23
eller priv. Ove, tlf. 51 53 11 12.

*Godt utvalg
i kunstbøker*

Dahle Libris

Langt. 28 Sandnes
Tlf. 51 68 33 50

Radering av Per Ung

GALLERI Amare

**Prestegårdsparken
v/Rogaland Teater**

- Separatutstillinger
- Kollektivutstillinger

t direkte fra over

200 kunstnere.

Galleriets faste åpningstider:

lørdager kl. 11.00–15.00
søndager kl. 13.00–17.00
torsdager kl. 13.00–20.00
andre dager kl. 13.00–18.00

Mandag stengt.

Reduserte åpningstider mai–august.

Innehaver: **Carl Helge Hana**

Besøk utenom åpningstider avtales.

Tlf. 51 53 00 22, priv. 51 56 03 76,

mob. 906 85 575, fax 51 56 15 75

Postadresse: Valmueveien 12,

4022 Stavanger

GALLERI G

Velkommen til å se vårt magasin av bilder.

Kontakt oss for å få tilsendt vår
fargebrosyre, og for mer informasjon
om galleriene.

Bestill gjerne tid til visning utenom
åpningstiden.

Kreativ kvalitetsinnramming.
Vi har et av distriktets ledende
rammeverksted.

Storgt. 44–46, Sandnes Tlf. 51 66 13 75 -
Kirkegt. 29 - 4007 Stavanger. Tlf. 51 89 48 18

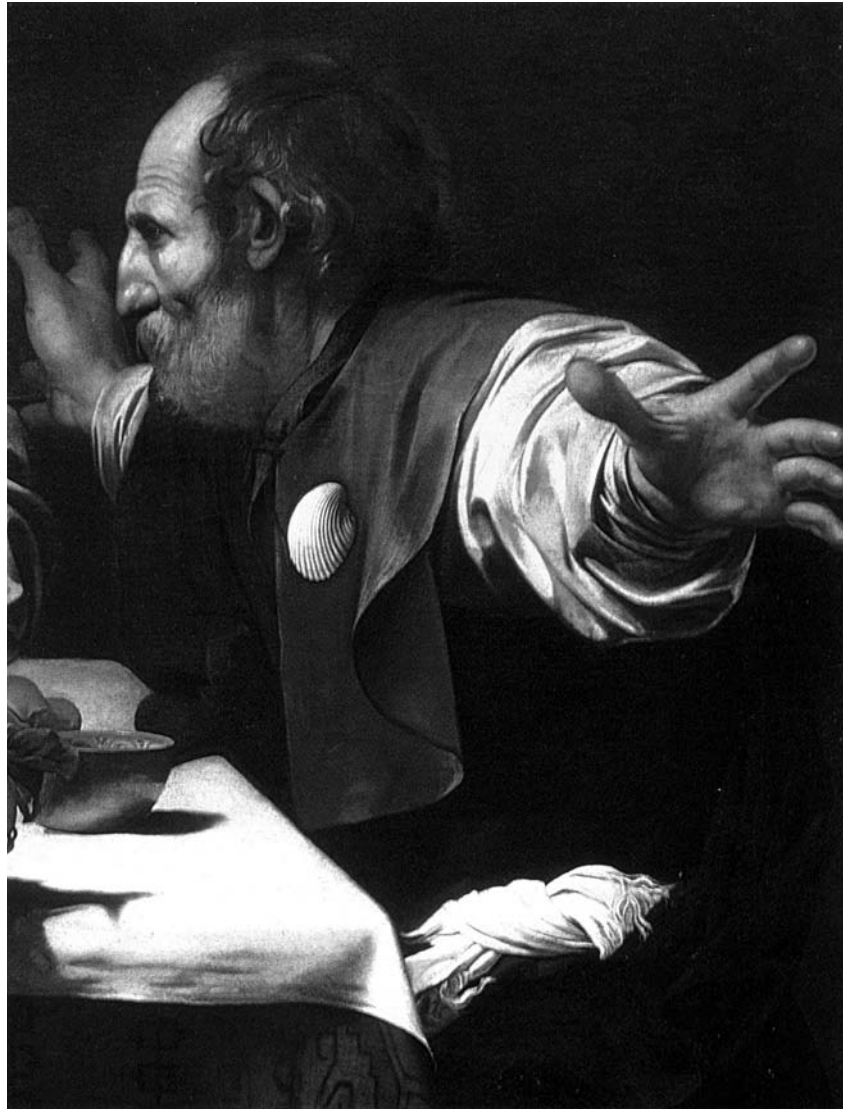

Medlem av
Rammeverkforbundet
i Norge

et konkavt speil har samme virkemåte som en linse. Hvis du er i besittelse av et såkalt barberspeil så kan du prøve dette selv. På en sollys dag finner du et rom om ligger i skygge, trekk gjerne gardinene delvis for slik at rommet blir mørkt. Ved å holde speilet i riktig vinkel kan du projisere et bilde av landskapet utenfor på veggen i rommet eller på et hvitt ark. Så ved å sette et slikt speil på et stativ og reflektere motivet direkte på lerretet kan man raskt tegne opp konturene og de detaljene man ønsker. Er man dyktig med pensel og farger kan man til og med male motivet direkte på duken! Bildet blir riktignok projisert opp ned, men det er ikke et problem med mindre man maler rett på veggen! Tidsmessig stemmer dette veldig godt med den tekniske utviklingen. Tidlig på 1400-tallet klarte man å lage gode konkave speil i polert metall, senere kom teknikken med forsølving av glass. Håndverkerne som laget speil tilhørte samme laug som malerne, så teknikken ville vært kjent for disse kunstnerne. Og i likhet med dagens kunstnere som benytter seg av avansert teknikk, så var nok også van Eyck og hans kolleger i første rekke når det gjaldt å utnytte ny teknologi. Konkurransen om oppdragene var stor og det gjaldt å vise kundene hvor god man var til å gjengi motivene med stor troverdighet.

Ute av fokus?

Å bruke konkave speil slik som jeg har beskrevet her er ikke noe bevis i seg selv for at van Eyck og hans kolleger brukte denne teknikken. For speil og optikk lager ingen synlige spor - eller gjør de kanskje det? Når man skal gjengi et motiv på denne måten kommer man straks opp i et problem, nemlig det at hele motivet ikke er i fokus. Det kan man løse ved å flytte lerretet slik at resten av motivet blir skarpt og så fortsette arbeidet. Men når man gjør det, så skjer det også noe annet. Størrelsen av det projiserte bildet endrer seg og det samme gjør perspektivlinjene. Før oppfinnelsen av fotografiet eksisterte ikke begrepet "ute av fokus", for øyet er jo ikke ute av fokus. Hvordan kan det da ha seg at i et maleri av Lorenzo Lotto fra 1543 kan man i midten av bildet se et uskarpt område mens resten av bildet er helt skarpt? Og hvorfor har perspektivlinjene en "knekk" midt i bildet? Hvis Lotto brukte et speil kunne han ikke få hele motivet i fokus på en gang. Når han endret fokus for å få forgrunnen skarp fikk han et problem med å få mønsteret i et orientalsk teppe til å stemme, og dette løste han ved å gjøre et lite område uskarpt. Etter hvert ble man nok dyktigere til å arrangere motivene slik at akkurat dette problemet ikke oppsto, men problemet med forskyvning av perspektivlinjene går igjen hos mange kunstnere i denne perioden. Størrelsen på maleriene er et annet spor. Et bilde projisert av et speil i den størrelsen man kunne lage på denne tiden blir ikke særlig stort. Og det er påfallende mange bilder i størrelsen 30 x 30 cm i denne perioden. Men hvordan går man fram hvis man vil lage større bilder med denne metoden? Jo, man lager et collage! Ved å sette sammen mange små bilder får man et stort. Når man står foran et stort maleri forventer man å se objekter nederst i bildet ovenfra og likeledes objekter øverst i bildet fra undersiden. Men i disse bildene er alle objekter gjengitt som om de var i øynehøyde, altså sett rett fra siden. Denne collageteknikken var mest utbredt i Nord-Europa, i Italia brukte man den nye teorien om perspektiv som Brunelleschi og Alberti utviklet i første halvdel av det 15. århundre.

Michelangelo Merisi da Caravaggio: Måltidet i Emmaus. The National Gallery, London.

Et stykke glass

I løpet av det 16. århundre forbedret man teknikken med sliping av glass slik at man kunne lage linser som var gode nok til å brukes i teleskoper. Igjen er det grunn til å tro at kunstnerne visste å utnytte denne teknikken som ga muligheter for å skape større projeksjoner enn det et speil kan gi. Men det er en viktig forskjell mellom projeksjoner laget med speil og med linse. Et speil gir en projeksjon som er opp ned og rettvent, mens en linse gir en projeksjon som er opp ned og speilvent! Sporene etter dette ser vi i en periode på ca 40 år hvor det dukker opp påfallende mange venstrehendte personer i kunstverkene. Med utviklingen av flate speil fikk man mulighet til å rette opp denne feilen. En av de dyktigste kunstnerne rundt år 1600 var Michelangelo Merisi, mest kjent under navnet Caravaggio. I hans bilde "Bacchus" fra 1596 ser vi en venstrehendt gud som løfter vinglasset. Men det finnes mer tydelige spor etter bruk av optikk. I maleriet "Måltidet i Emmaus" ser vi St. Peter sitte ved enden av bordet med siden vendt mot oss. Han strekker begge armene rett ut, men legg merke til størrelsen på hendene hans. Den høyre hånden som er lengst borte fra oss er tydelig større enn den venstre som er nærmest betrakteren. Dette kan være et resultat av refokusering. Caravaggio etterlot seg ingen tegninger og det er heller ikke spor etter undertegninger i hans malerier. Han gjorde markeringer med skaftet på penselen i grunningen,

antagelig for å markere posisjonene for modellene slik at de kunne ta en pause for så å innta nøyaktig samme stilling igjen.

Teknikken med linse og det mørke rom ble kalt Camera Obscura (mørkt kammer) og ble etter hvert så kjent at man på 1700-tallet kunne kjøpe ferdige apparater. En kunstner som er kjent for å ha brukt camera obscura er Johannes Vermeer. Ut fra størrelsen på hans bilder kan man regne ut både diameter og brennvidde på linsen han brukte. Hos Vermeer finner vi igjen dette fenomenet med objekter som er ute av fokus, se på brødkurven i bildet som heter "Melkepiken".

Juks?

David Hockney bygger en ganske sterk og overbevisende sak i sin bok, ikke bare med de eksemplene jeg har nevnt her, men med mange andre som underbygges med faglig ekspertise innen optikk. Det har vært reist mistanker om bruk av optikk også fra andre, men ingen har dokumentert dette så grundig før. Det ser heller ikke ut til at denne boken har skapt de store kontroverser eller noen opprivende debatt. Det spørsmålet mange kanskje vil stille seg er hva denne kunnskapen gjør med vårt syn på kunsten. Bli denne kunsten mindre verdt fordi man har brukt slike hjelpemidler, vil man få mindre respekt for kunstnere som er ansett for å være de største i sin tid?

Her er det viktig å se hva man oppnår ved å bruke optikk. Man får riktige proporsjoner, i alle fall i deler av bildene, og man oppnår en mer realistisk gjengivelse av rom. Man får også mulighet til å gjengi detaljer som før var svært vanskelig å oppnå. Men det som gir et maleri liv er fargene og penselstrøkene, her er det bare kunstnerens dyktighet som teller.

Optikken kan heller ikke hjelpe med den kreative prosessen, evnen til å iscenesette et tema slik at det blir troverdig. Og her er det at de store mestrene skiller seg ut, enten de bruker optikk eller ikke. For i denne perioden som vi har omtalt kan vi tydelig se at

enkelte kunstnere ikke bruker slike hjelpemidler. De mest kjente er Michelangelo og Rubens som begge var dyktige tegnere. Når det gjelder Leonardo da Vinci er det vanskelig å avgjøre, ikke minst fordi han var en ekstremt dyktig tegner. At han kjente til teknikken vet vi fordi han hadde tegninger av et camera obscura i sine notatbøker. Men hva var det den mannen ikke hadde kunnskaper om?

Rembrandt kjente ganske sikkert til teknikken, og kanskje brukte han den også. Men hans geni består i en usedvanlig uttrykksfullhet og følsomhet i måten å male mennesker på. Kanskje var den viktigste gevinsten ved å bruke optikk ikke nøyaktighet og troverdighet, men rett og slett en ny måte å betrakte omgivelsene på.

David Hockney har gjort et viktig arbeid med å dokumentere en viktig fase i kunstens utvikling, og hans bok fortjener å bli lest av mange kunstinteresserte. Den er lett tilgjengelig og krever ingen spesielle forkunnskaper. Og så er den usedvanlig rikt illustrert, hvilket kanskje forklarer en relativt høy pris. Men la deg ikke skremme av det, for dette er kanskje noe av det viktigste som er utgitt på kunstfronten på denne siden av årtusenskiftet. Den har ikke som mål å forandre vårt syn på kunsten, men heller å være et hjelpemiddel til å forstå mer av kunstens utvikling i Europa.

Kilde: David Hockney: "Den hemmelige kunnskap"; Forlaget Press, 2003.

*Johannes Vermeer: Melkepiken.
Rijksmuseum, Amsterdam.*

*Lorenzo Lotto: Mann og hustru.
Hermitage, St. Petersburg.*

Piken

Tekst: Synnøve Nord

Tracy Chevalier: *"Pike med perleøredobb"*
Aschehoug

Den nederlandske maleren Jan / Johannes Vermeer levde og arbeidet i byen Delft. Med utgangspunkt i hans maleri "Ung pike med turban" har Tracy Chevalier skrevet romanen "Girl with a Pearl Earring". Den kom ut i England i 1999 og er senere utgitt i mer enn tredve land. I Norge har den fått tittelen "Pike med perleøredobb", og opplaget er på imponerende 24.000. Først kom den innbundne utgaven med bilde av maleriet på omslaget, deretter i paperback med et bilde fra filmen som blikkfang. Våren og sommeren 2004 ble filmen vist på norske kinoer, og i slutten av november kommer den på video og DVD. Bok og film - to ulike medier og dermed ulikt kunstnerisk uttrykk. At boken bør leses før man ser filmen, gjelder også i dette tilfellet. Filmene er noe forenklet i forhold til bokens fortelling.

Hovedpersonen er den unge piken Griet, som er 16 år når historien starter. Da bor hun sammen med moren, faren og en yngre søster. Faren hadde vært håndverker og malt dekorative fliser på et verksted i Delft. Men ved en eksplosjon i verkstedet mistet han synet og kunne ikke lenger arbeide. Gjennom malerlauget får Griet arbeid hos maleren Vermeer. Hun skal gjøre rent i atelieret hans. Dette virker skremmende på den unge piken - både at hun skal flytte hjemmefra, at hun skal arbeide hos den kjente maleren og at familien er katolsk. Hun flytter til et helt annet miljø i en annen del av byen. Maleren har stor familie, kone og fem barn - dessuten bor svigermor i huset. Foruten Griet er det en eldre tjenestepike, som har vært i huset i årevis.

De forskjellige kvinnenes rang og gjøremål blir viktige deler av fortellingen. Kunstnerens atelier hvor Griet gjør rent, er forbudt område for de fleste i familien. Der oppdager den unge piken for alvor malerkunstens mystikk og fargenes skjønnhet. Vermeer ser hennes interesse for fargene, og han setter henne til å rive og blande farger for seg. Senere bruker han henne som modell i maleriet "Ung pike med turban" - eller "Pike med perleøredobb", som er bokens og filmens tittel.

Tracy Chevalier gir fine beskrivelser av byen, miljøet, Griets egen familie og maleren Vermeers store husholdning. Stemning og tidskoloritt er stilriktig og godt karakterisert. Filmene beskriver historien så å si med bredere penselstrøk. Dermed forsvinner mange av bokens fine detaljer - men slik er det jo ofte når en bok filmes. F.eks. i starten der Griet deler opp grønnsaker og legger hver sort som et kakestykke i en sirkel. Dette er en viktig del av bokens innledning, men den er ikke med i filmene. Avslutningsvis har fil

med perleøredobben

Johannes Vermeer: *Pike med perleøredobb*. Mauritshuis, Haag

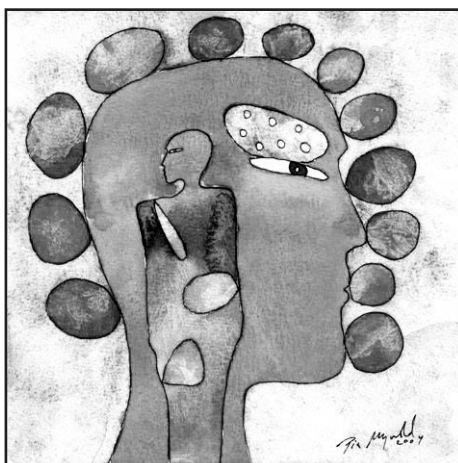
men dessuten en liten fortsettelse av historien, som ikke finnes i boken. "Pike med perleøredobb" er imidlertid en meget severdig film, poetisk og vakker. Også her er personkarakteristikker og miljø godt formidlet.

Den nederlandske maleren Jan, eller Johannes Vermeer van Delft regnes i dag som en av de viktigste nordeuropeiske malere fra barokken. Han ble anerkjent også i sin egen levetid (1632 - 1675). Han hadde ca 20 år som aktiv maler i hjembyen Delft. Men så ble han glemt og ikke gjenoppdaget før for 150 år siden. Motivkretsen var særlig genremotiver. I dag kjenner vi bare omtrent 40 malerier. I Rijksmuseum i Amsterdam finner vi flere av dem.

En Siddis i Paris

Tekst: Berit Danielsen
Foto: Fotograf Kallen

Årets ONS-kunstner, Pia Myrvold, bor i Paris, der hun har skapt seg et navn som avantgarde-kunstner, først og fremst innen design og moderne kunstformer som video og computer-grafikk. RBR Rapport spurte henne hva hennes første reaksjon var da hun ble spurt om å være ONS-kunstner i 2004.

"Jeg ble kontaktet for ganske lenge siden, i 2002 for å være helt nøyaktig, og jeg så på det som en positiv ting. Stavanger er min hjemby, og ONS-utstillingen er den eneste æresutstillingen som blir arrangert i Stavanger, det er nesten som å være Festspillkunstner i Bergen. Det var jo litt gøy å bli invitert, siden dette er både en lokal, nasjonal og internasjonal begivenhet."

Hva vil det si å være ONS-kunstner?

"Først og fremst er det jo at ONS bruker et av mine kunstverk i sin grafiske profilering, på plakater, invitasjoner osv. Jeg ble litt paff da jeg oppdaget at de ikke hadde tenkt å

betale for det. Men i tillegg kjøper de et opplag grafikk som gis som gaver til kunder og spesielle gjester. Jeg har fått mange positive reaksjoner på det, flere har ringt meg og sagt at det er det fineste de noen gang har hatt. Og så er det jo ONS-utstillingen, da. Jeg ble veldig overrasket da jeg oppdaget at det ikke var lagt til rette for en plass der utstillingen kunne være. Jeg hadde planer om en ambisiøs utstilling i Kunstmuseet, men der ble jeg møtt med åpen forundring over at jeg kunne forestille meg noe slikt. Til slutt var det Åse Tendenes som satte meg i kontakt med Galleri Sult, og de gjorde en kjempejobb med utstillingen der. Jeg er veldig fornøyd med den.

Responsten var utrolig, det var fullt hus dagen lang, og på Galleri Sult sa de at de aldri hadde hatt så mye folk innenfor dørene på en utstilling noen gang.

Til og med Kongen og Dronningen kom innom for å ta utstillingen i øyesyn, og det synes jeg var veldig positivt og en stor ære."

Hvordan reagerte du på kritikken fra kunstkritikerne, først og fremst fra Trond Borgen?

"Vel, hans hovedpoeng var vel at jeg ikke hadde utviklet meg som billedkunstner. Nå er det jo ikke lenge siden jeg sist hadde en utstilling i Stavanger, så noen voldsom utvikling var vel ikke å vente på så kort tid. Men jeg har jobbet i nesten to år med denne utstillingen. Jeg har lagt vekt på å utvikle meg innen mitt formspråk, og det er kommet til i hvert fall 3-4 nye elementer. Jeg har vært kunstner på heltid i nesten 25 år, og jeg kan forsikre alle om at jeg er meget kritisk til min egen kunst. Jeg må være tro mot meg selv og mitt formspråk, uansett hva Trond Borgen måtte synes."

Det synes ikke som publikum er helt enig med ham, skal man dømme etter salget?

"Nei, salget gikk strykende, det er sikkert og visst. Det har ikke alltid vært slik. På 80-tallet var det magre år, jeg hadde satset alt, risikert alt, for å prøve å leve av min kunst. Det var ikke lett, ett år tjente jeg bare 10.000 kroner. Redningen min var Bedriftskunstforeningene. Jeg brukte mye tid på dem, og det de kjøpte hjalp meg videre og gjorde det mulig for meg å komme dit jeg er i dag."

Du opererer innen mange forskjellige grener av kunsten. Hvordan ser fremtiden din ut, vil du fortsette som multi-kunstner, eller er det en spesiell kunstgren som peker seg ut?

"Jeg har alltid holdt på med flere forskjellige uttrykksformer samtidig, selv om min hovedambisjon er å male. Jeg har prøvd å utvikle min egenart både som billedkunstner, innen musikk, design, video, Internett osv. Jeg liker å lage multi-installasjoner, multi-utstillinger der mange forskjellige grener av kunsten flyter over i hverandre. Det blir en levende flyt av ideer fra billedkunst, til smykker, stoffer, klær, video, Internett, skulpturer, det blir en helhet. Alt flyter over i hverandre, det er ingen grenser mellom de forskjellige uttrykksmåtene.

Nå vil jeg prøve å markere meg sterkere som billedkunstner enn jeg har gjort på flere år. I Rogaland er jeg kjent som billedkunstner, men mange andre steder assosierer de meg med design. Jeg vil gjerne at mennesker kjenner meg som en kunstner som arbeider med innovative prosjekter."

Hvilke planer har du umiddelbart, for det neste året?

"Akkurat nå er jeg helt tom, ONS-utstillingen og utstillingen på Pompidou-senteret har tømt meg helt for krefter. Nå aller først skal jeg slappe av litt sammen med min lille datter. Men planene er allerede lagt for en utstilling i Oslo i november, som er kalt "Slow Emotions". Den skal finne sted i et galleri for interiør og møbler, altså ikke i et ordinært kunstgalleri. Det blir skulpturelle former innen møbler, tepper, tekstiltrykk, jeg skal male vegger og tak før jeg setter inn maleriene, det blir lyd og computergrafikk, i det hele tatt et totalt miljø."

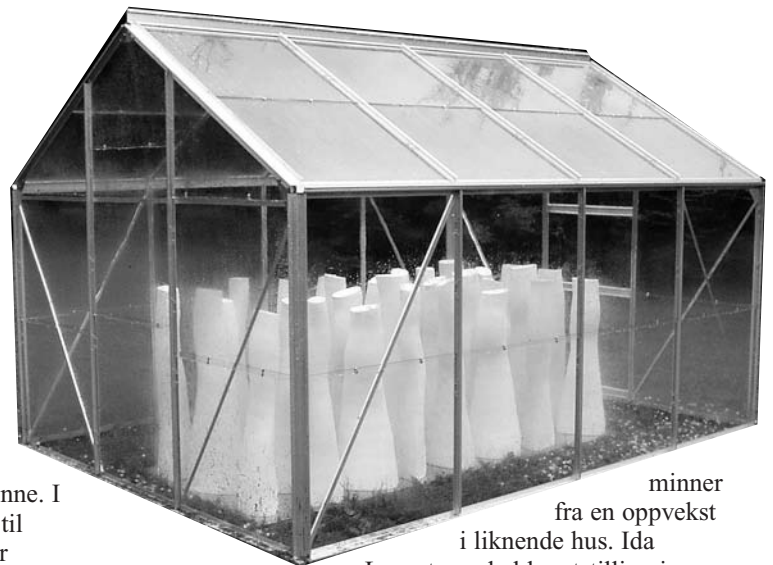
Med andre ord, en ekte Pia Myrvold-utstilling, slik du for tiden vanligvis må til Paris for å oppleve.

To damer med interesse for hus

I juni i år hadde Ida Lorentzen og Eli Glader utstilling i Sandnes Kunstforening, i Sandvedhuset og hagen utenfor. Det som de hadde felles i denne anledning var hus; skjønt på hver sin spesielle måte. Interessen for omvisningen syntes litt lunken, idet bare 10 personer møtte frem. Været var elendig, og tidspunktet falt sammen med skoleavslutninger m.v. Disse faktorene får ta skylden for dårlig oppslutning - heller enn at utstillerne ikke skulle være interessante for flere.

Tekst: Mette Thorsnæs

De av oss som hadde en forestilling om å få se Ida Lorentzens store formater slik vi kjenner henne fra tidligere, ble skuffet. I ettertid er det lett å se at store formater ikke ville passet inn i utstillingslokalene. Essensen i hele utstillingen fra hennes side var dessuten nettopp Sandvedhuset. Pastellene viste nemlig de originale rommene. Hun hadde fått låne fotografier fra familiene til de som hadde bygd huset og bodd der rundt 1850. Huset som det fremstår nå, og fotografiene fra gamle dager, minnet henne om pionerhusene i New England hvor hun vokste opp. Altså fikk Sandvedhuset en helt spesiell betydning for henne. I bildene vi så hadde hun lagt inn sine emosjoner og til tross for at der ikke er mennesker i rommene, er der varme og kommunikasjon, bl.a. formidlet gjennom lysbrytningen. Fargene hun har brukt var hentet fra husets opprinnelige fargebruk, men også inspirert av hennes

minner fra en oppvekst i liknende hus. Ida Lorentzen skal ha utstilling i Rogaland Kunstmuseum i februar 2005, og da vil vi antagelig få se henne i "godt gammelt" format.

Eli Gladers del av utstillingen besto av en installasjon, nemlig et drivhus ute på plenen, fylt med 31 hvite krukkeformer i leire og porselenskeramikk. Tittelen var "Beginnings" - uten at forklaringen på denne ble klar for meg. Vår omviser var da heller ikke særlig lett å følge og vi satt igjen med en følelse av at vi kunne hatt større utbytte av denne utstillingen enn det vi fikk. Gladers installasjon tok seg nok annerledes ut i lys og sol, enn slik vi fikk se den i gråvær og regn. Vi ble fortalt at kunstneren har flyttet 35 ganger og bodd i 7 land. Huset for henne, representert ved denne installasjonen, sto for beskyttelse og mulighet for stillhet, konsentrasjon og vekst.

Spesialforretning i

***kunstner-
materiell***

og

innramming

**RAMME
SERVICE A.S**
KUNSTMATERIELL - INNRAMMING

4016 Stavanger Telefax: 51 58 01 76

www.nettgalleri.no

60 kjente kunstnere - 1.000 bilder
alltid oppdatert - stadig nyheter
oversiktlig og lett å bruke
meget god motivgjengivelse
bestill direkte fra din PC
full returrett en selvfølge

Guldenvn. 11, 3053 Steinberg - Tlf. 32 87 76 57
epost: info@guldenkunstverk.no

Gulden Kunstverk har siden 1985 markert seg som en aktiv og seriøs formidler av kvalitetskunst, med skift-ende utstillinger og kommisjonssalg gjennom hele året. Grunderen Walter N. Welø mottok 16. oktober Nedre Eiker kommunes kulturpris for 2002.

ROGALAND
KUNSTSENTER
Nytorget

Velkommen til kunsthandel:

Billedkunst og kunsthåndverk fra vår kunstbutikk og våre skiftende utstillinger.

Ønsker dere omvisning eller foredrag - ta kontakt!

Tlf. 51 59 97 60

Åpningstider:

Mandag stengt Tirsdag, onsdag og fredag: kl. 10.00–15.00 Torsdag: kl. 10.00–19.00 Lørdag: kl. 12.00–16.00 Søndag: kl. 12.00–16.00

Foredragsserien 2004

Manipulasjon og fotografisk kunst ved professor Robert Meyer Stavanger Kunstforening 12. oktober.

Tekst: Astrid Irene Østbo

Robert Meyer er fotohistoriker, billedkunstner og professor i fotografi. Fotograf ved Kriminalpolitisentralen 1963. Elev av Christer Strömholm 1964-65. Debuterte 1970 (Kunstindustrimuséet/SHKS). Tok initiativ til å starte Forbundet Frie Fotografer 1974. Trakk i gang Norsk Fotohistorisk Forening i 1974. Kunstkritiker i Aftenposten 1981-87. Bygget opp den høyere kunstutdanningen i fotografi ved Kunsthøgskolen i Bergen, således Norges første professor i fotografi. Startet sin private kunsthøgskole i 1998, Robert Meyers Kunsthøgskole. Robert Meyers Fotohistoriske Samlinger er en av de største private kunstfotografisamlinger i Europa, med en billedsamling som teller 8-9000 verk, et bibliotek på nær 5000 enheter og omfattende arkiver. Denne er delvis lagt ut på Internett. Robert Meyer startet med å stille to spørsmål: Hva forstår vi med en manipulasjon? Hva er kunst? Manipulasjon betyr "noe som er gjort med hendene". All kunst er "gjort noe

med". Tidlig på 1800-tallet innbefattet begrepet kunst noe som hadde kvalitet. Man kan vel si at det gjelder enda. Kunst er også lekende, utfordrende, pen, søt, hyggelig og grell. Fotografiet handler om lys, objekter som reflekterer lys. Fotokunst vil alltid ha et element av dokumentasjon. Fotografen kan også "fange øyeblikket", bildet blir til på en brøkdel av et sekund. Annen kunst krever mye arbeid over tid. Det finnes arrangerte bilder og øyeblikksbilder. Meyer viste mange eksempler på forskjellig bruk av fotografi, sosialdokumentasjon, stilet studiofotografering, eldre og nye uttrykksformer, etterlikninger av malte kunstverk, politiske bilder m.m. med sterkt uttrykk.

Meyer anbefaler oss å tolke bilder, si det som faller deg inn, sett ord på det du føler. Alt er gyldig, ingenting er "feil". Vi fikk se et vell av spennende eksempler på hvordan fotografiet brukes som kunstnerisk uttrykksmiddel.

Samling Halvdan Hafsten v/Åse Ødegaard Rogaland Kunstmuseum 9. november

Tekst: Berit Danielsen

Tirsdag 9. november inviterte RBR til høstens andre foredragskveld, denne gang med Åse Ødegaard. Tema for kvelden var Hafsten-samlingen, som i høst er flyttet fra sitt vanlige sted og henger i hovedsalen på Rogaland Kunstmuseum.

I overkant av 20 fremmøtte fikk oppleve Åse Ødegaard i toppform. Første del var et foredrag om mellomkrigstidens norske kunstnere, med hovedvekt på Henrik Sørensen, Per Krogh, Axel Revold og Jean Heiberg. Alle disse malerne, bortsett fra Henrik Sørensen, ble senere professorer på Kunstakademiet, og ble toneangivende for senere generasjoner av norske billedkunstnere. Det var de som fikk størst innflytelse på våre mellomkrigskunstnere. Åse trakk opp deres kunstneriske og temamessige utvikling i lys av den politiske situasjonen i Norge fra 1905 og frem til 2. verdenskrig. Hun la spesielt vekt på det faktum at modernis-

men ikke vakte noen videre begeistring i Norge.

Det var vel kanskje derfor Halvdan Hafsten fikk muligheten til å skape den samlingen han til slutt hadde. Han hadde skikkelig sans for talent, og støttet kunstnerne med å kjøpe deres malerier, riktignok for en billig penge og som en god investering, men han bidro til at de kunne fortsette sin kunstnerkarriere.

Etter foredraget var det tid for wienerbrød og kaffe, og deretter omvisning i samlingen, der Åse viste oss et utvalg av malerier av Kraugerud, Egeland, Reidar Aulie, Erling Enger og Kai Fjeld. Spesielt gjorde bildet "Fjellbygd" av Harald Dal inntrykk. Det er et stort bilde, og henger alene på endevæggen rett imot inngangen. Mange av deltakerne hadde sett samlingen før, men hadde ikke lagt merke til dette bildet, fordi det på sin vanlige plass ikke kommer til sin rett.

Madrid - *Muy Bien!*

Høyslettene i Spania er et flott syn i september, nyanser i gult, brunt og rødt bare avbrutt av enkelte treklynger i mørk grønn farge. Det er et jordbrukslandskap med høy utnyttelse, en arv fra de kunnskapsrike berberne som i syv århundrer kontrollerte den iberiske halvøya. Vi skal til Madrid, bjørnens by som romerne kalte den på grunn av store mengder bjørn i distriktet. Navnet Madrid stammer sannsynligvis fra det arabiske ordet machrit som betyr et sted som mottar store mengder vann. Det var ikke tilfellet i de dagene vi var der, men vi hørte rykter om et annet sted som mottok store mengder vann - Stavanger!

Tekst og foto: Kai Sandvik

Etter ankomsten på torsdag la vi ut på en liten byvandring ledet av reisearrangør Dag Brynhildsen og kunsthistoriker Frank Høifødt. Etter som vi var innkvartert på Gran Via var det ikke lang vei til Plaza Puerta del Sol, Madrids og Spanias midtpunkt. Her fant opprøret mot den franske okkupasjonen sted i 1808, og som er uødeliggjort i Goyas to malerier, det mest kjente av disse heter "3. mai 1808". Så videre til byens stortue, Plaza Mayor hvor vi finner et sted å spise lunsj. Her har man tydeligvis sans for humor, kjøttrettene er listet opp under overskriften: "Pip, grynt og møø". Ut i den sterke solen igjen, kontrasten mellom lys og skygge var uvant kost for vasstrukne vestlendinger. Frank Høifødt ledet oss videre med interessante og kunnskapsrike opplysninger om steder og arkitektur. Via Plaza de San Martin nærmer vi oss igjen utgangspunktet hvor vi kunne ta en velfortjent hvil på en skyggefull fortausrestaurant og nyte stedets kildevann. Kvelden ble avsluttet med paella under åpen himmel. Herlig!

Reine Sofia

Fredag startet vi med et besøk på Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia. Bygget var opprinnelig San Carlos sykehuset, men ble i 1986 åpnet som museum for moderne spansk kunst. Hovedattraksjonen er uten tvil Pablo Picassos "Guernica" fra 1937. Picasso malte dette til minne om bombingene av byen Guernica under den spanske borgerkrig, og det er et utrolig sterkt vitnesbyrd om krigens redsler. I tillegg til Picassos arbeider konsentrerte omvisningen seg om de spanske kunstnerne Juan Gris og Joan Miró. Museet har også temporære utstillinger av nasjonal og internasjonal kunst, under vårt besøk viste de arbeider av den amerikanske pop-kunstneren Roy Lichtenstein. Og til tross for at dette skal være et museum for moderne spansk kunst så vil du også finne mye utenlandsk kunst fra det 20. århundre. Men tiden strakk dessverre ikke til, for her var det mye god kunst.

Etter en kort pause dro vi videre til Real Fabrica de Tapices, en teppefabrikk med lange aner. Her lager man tepper og billedvev på bestilling, i tillegg til at man restaurerer gamle tepper. Dette var sikkert interessant for enkelte,

men hadde ikke så mye med kunst å gjøre. Det er en severdighet som passer bedre i en standard turistløype. Herfra vandret vi opp til den store parken midt i byen, Retiro. Opprinnelig anlagt som privat "hage" for de kongelige er det i dag en veldig populær grønn lunge for byens innbyggere. Ved siden av den store kunstige innsjøen slappet vi av i skyggen av trærne og gjenopprettet væskebalansen. På kvelden gikk noen på klassisk konsert mens andre benyttet tiden til å bli kvitt noen penger. Vi som tilhørte shopperne avsluttet kvelden på Plaza Santa Ana med en bedre middag.

Prado og Thyssen-Bornemisza

Hvis noen tror vi fikk fri på lørdag så må de tro om igjen! Det var rett ut til Museo Nacional del Prado, byens absolutt viktigste kunstmuseum. Det ble åpnet i 1819 som et av verdens første offentlige kunstmuseer, og inneholder en samling som få andre museer kan konkurrere med. Det første som møter deg når du kommer inn er de særegne bildene til El Greco. Omvisningen her konsentrerte seg om to av de viktigste i spansk malerkunst, Diego Velazquez og Francisco Goya. To av hovedverkene som henger her er Velazquezs "Las Meninas" (tjenestepikene) og Goyas "3. mai 1808". Men bortsett fra den store samlingen av spansk

B

www.bedriftskunstforeninger.no